

2022-09-09

Dnr 2022-07-12/03277

Socialdepartementet

Remissvar över betänkande SOU 2022:41 Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (2022/03277)

Sammanfattning

Vi instämmer med förslaget att inrätta en ny äldreomsorgslag. Förslaget stärker också förmågan till en god och säker vård som behöver likställas oavsett var i landet vården erbjuds eller utförs. Det finns en detaljstyrning som påverkar kommunernas självbestämmande, vilket utredaren är medveten om, med desto mindre kan det skapa utmaningar för kommunerna med ökad reglering av den kommunala primärvården. Därför är det bra med den finansieringsbeskrivning av tillkommande och utökade arbetsuppgifter som kommunerna får. Förslaget möjliggör att skapa en likvärdig vård oavsett folkbokförings ort.

Nya undersökningar att beakta

Förslaget sätter ingen numerär på tillräcklig bemanning men underförstått innebär det att vårdgivare behöver anställa tillräckligt med utbildad personal. Svårigheter med att få utbildad personal som söker ledigförklarade tjänster inom omsorgen för en kommun som Nordmaling i Västerbotten är stor. Förslaget ställer i så fall också krav på utbildningsväsendet att leverera tillräckligt med nyutbildade inom vårdyrken så målet med tillräcklig bemanning kan uppnås. Går inte detta hand i hand så blir den texten i den nya lagen tandlös.

Ett förtydligande kring utbildningsnivå för den nya ledningsansvariga för kvalitet inom omvårdnad efterfrågas.

Utredningsförslaget

Vi instämmer med utredningens förslag i stort. Dock beskrivs goda levnadsförhållanden inom äldreomsorgen på flera ställen i utredningen. Dels hänvisas till 3 kap. 1 § SoL att främja goda levnadsförhållanden. När beslut enligt SoL fattas ska det tillförsäkras skäliga levnadsnivå enligt rätten till bistånd 4 kap. 1 §. I den nya föreslagna äldreomsorgslagen § 8 bibehålls begreppet ”goda bostäder” enligt tidigare 5 kap. § 5. Hela utredningen andas en kvalitetsförskjutning uppåt som förvisso är berömvärd men skulle för kommunerna skapa

stora ekonomiska utmaningar. Vi uppfattar att utredningen vacklar mellan den goda äldreomsorgen och den skäliga äldreomsorgen utan att sätta ned foten. Skälen för diskussionen kan härledas till nationella skillnader vad skälig levnadsnivå är bland annat på sid 204 och 258 men utredningen stannar vid att "en ambitionshöjning av kvaliteten inte ligger inom utredningsuppdraget". Frågan tas dock upp lika fullt. Däremot förespråkar utredningen att nivåhöjningen bör analyseras i förhållande till samtliga målgrupper för socialtjänsten. Här menar vi att eftersom det nationellt finns stora skillnader i vad god kvalitet inom skälig levnadsnivå innebär kan en större styrning och förtydligande med goda skäl kompletteras utredningen. Äldreomsorgen konkurrerar om ekonomiska medel i kommunerna med andra delar av kommunal service som skola och övrig samhällsservice. Beroende på den finansiella styrkan mellan och i kommuner, kan större utmaningar finnas inom skolans område inom någon kommun och kraven för att åtgärda utmaningar där kostar stora summor, summor som plockas från annan verksamhet till exempel äldreomsorg. Det får nationellt som effekt att äldreomsorgen får ojämna resurser beroende på andra utmaningar i enskilda kommuner. Därför håller vi med utredningen som inte vill sätta ett minimiantal för medarbetare inom omsorgen men där det behöver förstärkas samtidigt föreslå statlig kompensation för det. Frågan kvarstår dock fortfarande med hur jämlik äldreomsorg kan uppnås om resurserna är så olika tilldelade i kommunerna.

När det gäller kompetens för den nya kvalitetsansvariga för omvårdnad finns det beskrivningar av vilken utbildningsbakgrund som kan vara aktuell. Här blir vi oklara med vilka krav som ställs på begreppet sjuksköterska i utredningen. Några beskrivningar på till exempel sidan 477 står att läsa att en sjuksköterska mycket väl kan fullgöra ledningsansvaret med att leda utvecklingen och planeringen av kommunens primärvård. På sidan 585 står det att det enligt avsnitt 8.8.4 enligt förslaget ska vara en läkare eller specialistsjuksköterska som ska vara ledningsansvarig i kommunerna. Här behöver det vara klart när lagen träder i kraft så Inspektionen för vård och omsorg inte tolkar den nya befattningen likt sidan 585 i utredningen samtidigt som kommunen tolkat utbildningsnivån enligt sidan 477 i utredningen. Ett förtydligande behöver rimligen komma fram.

I detta ärende har Andreas Witt föredragit remissvaret för sociala utskottet. Sociala utskottet beslutar att stå bakom remissvaret.